

Tóth István

Emberségre üzve

*Román sírok közt, bozotos sarokba'
nyugszik jó anyám anyja meg az apja.*

*S az árkon innen a Tóth nagyapámék
behorpadt sírján a fejfa is áll még.*

*Cselédek voltak, értették is egymást,
külön porlanak; így hozta a vallás.*

*De két gyermekük gondolkodás nélkül
öntötte egybe a vért a két szívből.*

*Román, magyar vér tán azért folyt össze,
hogy agyamat a közös vér fürössze,*

*Mint Köröseink, a bihari földet,
mikben a móc hegy izen az Alföldnek.*

*S így belülről is emberségre üzve,
figyeljek fel az olthatatlan tűzre:*

*az értelemre! -s csillagokig nőve,
láthassak át egy emberibb jövőbe,*

*hová csak tiszta szív vihet
mint sast az ég, mint halat a vizek.*

1956

Már kezdek ráébredni végképp

*Már kezdek ráébredni végképp,
hogy nem az alvás, de az álom
frissít fel engem éjszakánként,
ha járkálok otthoni tájon.*

*Kenyérízű paraszti szókat
hallgatok. Nem telek be velük.
Elnyújtózkodom. Felfrissítenek
a harmatos szalmájú szérűk.*

*A gondok szelekként sodornak,
mint fák körüli őszi magvat.
A hajlatok szelíden szólnak,
hogy fülükben megtapadjak.*

*Minden udvar anyámként tart itt,
és minden út bátor testvérem.
Elfogyok – sokasodom köztük,
mint kenyér a kenyérszegésben.*

1963

Testamentum

*Ami csak teljes győzelemre vágyik,
önmaga köré ne növeessen tüskét.
Mesterként rakja fel molekuláit,
hol percekben megcsillan az öröklét.*

*Csend-részecskékből épült hangyaváarak,
miket feltúrnak mackók és vakondok,
bolydulásai sokféle halálnak,
nagy hegyé haltok, mint útmenti dombok.*

Világosodik tőletek már bennem
sorsom, mely teljes győzelemre vágyik.
Sok-sok halálos, éltető sebemben
egy gondolat láng-pengéje világít:

az életem – úgy érzem – odavan már,
rombolódom, úgy épül bennem eszméd,
hogy szebbé válhass romló önmagamnál,
bátrak fegyvere, szent fegyvertelenség.

„A legnagyobb tisztességet azoknak
kell adni, akik megakadályozzák a háborút...”
(Erasmus: Querela Pacis)

Testvéreim,
hű fiai az észnek,
akikhez köt
a hét szabad művészet,

ha elhagy majd
a rendszerező elme,
s a gyöngye test
marad a véletlenre,

hogy a természet
lépcsőin leessék,
s kényén dobálja
az esetlegesség:

rögök szorítsák,
gyökerek felfalják,
s megízlelje
a létezés legalját –

ha az a fű s az ág
még én leszek,
simítsanak meg
nagy földes kezek.

„...életem a nyomorúságok
valóságos Iliásza.”
(Erasmus)

Szegények kenyerén éltem én,
abból lettem,
amivé lettem.
Keress meg, hogyha lesz erőd,
névtelen fákbán és füvekben.

Boldog,
kinek nincs semmije,
ki magától mindent feloldoz.
S mint éltető, derűs terek,
formál jogot minden dologhoz.

1965

Dió kutyám

Diónak hívták
első kutyám.
Csatangolt vélem
sok-sok délután.

Jól ismerte az
erdő útjait,
és vacsorára
mindig hazavitt.

Bozontos szeme
már régóta por,
de figyel rám a
gyökerek alól.

Mert ha este a
sötétség nyüszít
az erdőtől az
ősi küszöbig,

és ha elalszom:
reggelig ugat;
a tolvajoktól
őrzi álmomat.

Önarckép

*Mert a másság is más, mint egykor hittük:
a hó is szennyes, és a sár is tiszta;
a rózsza is rút, és szép a giliszta,
ha életünkre fényt vet súlyos tisztük –*

*és mert napod, Uram, a rosszra is süt,
hogy kérjem, mit adj, és miket végy vissza:
a Napot, mely a vízözönt felissza:
a tengert, hol szívedben a szívünk üt?!*

*– Hogy közelít a második gyerekkor,
nem kérek bort, búzát – csak békességet,
amitől nem lesz senki sem szegényebb.*

*Csak kezed nyomát tartsd meg rajtam egykor,
hogy arcom elsimulva, mint hideg por,
érezze szemcsénként az érintésed.*

*Marosvásárhely, 1996 Somostető,
Péter-Pál napján, dr. Marton Józsefnek
dedikálva*

